

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 22ας Νοεμβρίου 1978 *

Στην υπόθεση 93/78,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Amtsgericht Essen, προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Lothar Mattheus, εμπόρου, κατοίκου Windeck/Opperzau,

και

Doego Fruchtimport und Tiefkühlkost eG, Dortmund,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 237 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους Η. Kutscher, πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και Α. J. Mackenzie Stuart, προέδρους τμήματος, Α. Μ. Donner, Ρ. Pescatore, Μ. Sørensen, Α. Ο'Keeffe, G. Bosco και Α. Touffait, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Η. Mayras
γραμματέας: Α. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με Διάταξη της 23ης Μαρτίου 1978 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Απριλίου του ίδιου έτους το Amtsgericht ESSEN υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 237 της Συνθήκης που αναφέρονται στο αν η προσχώρηση της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες κατέστη αδύνατη στο προσεχές μέλλον για λόγους που ανάγονται στο κοινοτικό δίκαιο.
- 2 Την αφορμή των ερωτημάτων αποτέλεσε η σύμβαση με την οποία ο Mattheus ανέλαβε την υποχρέωση να εκπονήσει για την επιχείρηση Doego μελέτες της αγοράς στην Ισπανία και στην Πορτογαλία όσον αφορά ορισμένα γεωργικά προϊόντα.

Οι τελικές ρήτρες της συμβάσεως έχουν ως εξής:

«Η διάρκεια της συμβάσεως είναι πενταετής. Ο εντολέας (DOEGO) έχει το δικαίωμα να την καταγγείλει στην περίπτωση που η προσχώρηση αποδειχθεί — εκ των πραγμάτων ή εκ του νόμου — απραγματοποίητη. Το ζήτημα της εκ του νόμου αδυναμίας κρίνεται με απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Σε περίπτωση νόμιμης καταγγελίας, ο εντολοδόχος χάνει το δικαίωμά του προς απόδοση των εξόδων.

Αρμόδια για τις διαφορές από τη σύμβαση είναι τα δικαστήρια του ESSEN.»

- 3 Η DOEGO κατήγγειλε τη σύμβαση δυνάμει της ρήτρας αυτής, ο δε Mattheus την ενήγαγε ενώπιον του Amtsgericht ζητώντας να του αποδοθούν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε.

Το εν λόγω δικαστήριο υπέβαλε τότε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

«α) Το άρθρο 237 της Συνθήκης ΕΟΚ μεμονωμένως εξεταζόμενο ή σε συνδυασμό με άλλες διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ έχει την έννοια ότι, εκτός των όρων που ορίζει ρητά, θέτει και ουσιαστικά νομικά όρια στην προσχώρηση τρίτων κρατών στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες;

β) Ποια είναι αυτά τα όρια;

γ) Κατά συνέπεια, η προσχώρηση της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ελλάδας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες κατέστη αδύνατη στο προβλεπτό μέλλον, για λόγους που ανάγονται στο κοινοτικό δίκαιο;»

Επί της διαδικασίας

- 4 Σύμφωνα με το άρθρο 177, πρώτη παράγραφος της Συνθήκης: «το Δικαστήριο αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις (...) επί της ερμηνείας της παρούσης Συνθήκης (...)»

Σύμφωνα με την δεύτερη παράγραφο του ίδιου άρθρου: «Δικαστήριο κράτους μέλους, ενώπιον του οποίου ανακύπτει τέτοιο ζήτημα, δύναται, αν κρίνει ότι απόφαση επί του ζητήματος είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του αποφάσεως, να παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο για να αποφανθεί επ' αυτού.»

- 5 Αυτή η κατανομή αρμοδιοτήτων είναι αναγκαστικού χαρακτήρα, δεν μπορεί να τροποποιηθεί ούτε μπορεί να παρεμποδίζεται η άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων ιδίως από συμφωνίες μεταξύ ιδιωτών και με αντικείμενο να υποχρεώνονται τα δικαστήρια των κρατών μελών να ζητούν την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων και να χάνουν έτσι την ανεξαρτησία τους κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που τους αναγνωρίζει το άρθρο 177, δεύτερη παράγραφος.
- 6 Από τα στοιχεία της υπόθεσης ανακύπτει το ζήτημα μήπως η περιλαμβανόμενη στη σύμβαση μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης ρήτρα, που αποτέλεσε και την αφορμή της υπό κρίση αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής απόφασης και δυνάμει της οποίας το νόμιμο της καταγγελίας της συμβάσεως εξαρτάται από απόφαση του Δικαστηρίου, είναι άκυρη ως ασυμβίβαστη με τις προαναφερθείσες διατάξεις.

Το εθνικό δικαστήριο όμως δεν υπέβαλε τέτοιο ερώτημα, λαμβανομένων δε υπόψη των ακολούθων σκέψεων παρέλκει να αποφανθεί αυτεπαγγέλτως επ' αυτού το Δικαστήριο.

Επί των υποβληθέντων ερωτημάτων

- 7 Σύμφωνα με το άρθρο 237, πρώτη παράγραφος της Συνθήκης, «κάθε ευρωπαϊκό κράτος δύναται να ζητήσει να γίνει μέλος της Κοινότητας. Απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο, το οποίο ανταποκρίνεται ομοφώνως αφού λάβει τη γνώμη της Επιτροπής».

Η δεύτερη παράγραφος του ίδιου άρθρου ορίζει ότι «οι όροι της προσχωρήσεως και οι προσαρμογές στην παρούσα συνθήκη που καθίστανται αναγκαίες αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υπόκειται στην κύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών κατά τους συνταγματικούς τους κανόνες».

- 8 Οι διατάξεις αυτές θεσπίζουν σαφώς και ακριβώς καθορισμένη διαδικασία για την προσχώρηση νέων κρατών μελών, στο πλαίσιο της οποίας οι αρχές που ορίζει το ίδιο άρθρο επεξεργάζονται τους όρους προσχωρήσεως.

Οι νομικοί όροι της προσχώρησης καθορίζονται δηλαδή στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας και δεν μπορούν να καθοριστούν εκ των προτέρων διά της δικαστικής οδού.

Επομένως, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποφανθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 177 ως προς τη μορφή ή το αντικείμενο των όρων που πρέπει να τεθούν ενδεχομένως.

Πρέπει λοιπόν να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο να απαντήσει στα ερωτήματα που υπέβαλε το Amtsgericht.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με Διάταξη της 23ης Μαρτίου 1978 το Amtsgericht ESSEN, αποφαινεται:

Το Δικαστήριο είναι αναρμόδιο να αποφανθεί επί των ερωτημάτων που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο.

Kutscher	Mertens de Wilmars	Mackenzie Stuart	Donner
Pescatore	Sørensen	O'Keefe	
Bosco	Touffait		

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Νοεμβρίου 1978.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher